

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

ב' ניסן

(חלק בז)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת ויקרא, בו אדר'ג' ניסן, ה'תשפ"ו (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ב' ניסן *

24

בענינים שחידשו, ולכן, ע"י לימוד תורתם, מתקשר הלומד עמם בעצמם.

ב. אלא שמצינו שינוי בין לשון אדמו"ר נ"ע הנ"ל ולשון חז"ל הנ"ל (בקשר למתן תורה): בדברי חז"ל נאמר „יהבית” (לשון נתינה), ואילו אדמו"ר נ"ע אמר „את הכתבים משאיר אני לכם”.

וטעם השינוי יש לומר לכאורה – כי זהו בהתאם למצבו אז (שעות אחדות לפני הסתלקותו), שעל זה מתאים לשון „משאיר” (כדמצינו בהלכה⁸ במתנת שכיב מרע הלשון „אני מניח”⁹).

אבל ע"פ מה שנתבאר כמה פעמים בדבר גודל הדיוק בפתגמי רבותינו נשיאינו – שהדיוק אינו רק מצד תוכנם הכללי, אלא גם בכל תיבה וביטוי – מסתבר לומר, שדיוק הלשון „משאיר אני לכם” (אינו רק מצד ענין צדדי – מצד המצב שבו נאמרו הדברים – אלא הוא) נוגע גם לתוכן הענין¹⁰ שביקש אדמו"ר נ"ע להביע

א. ידועים דברי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שאמר שעות אחדות לפני הסתלקותו: „אני עולה השמימה ואת הכתבים משאיר אני לכם”.

ונתבאר כמה פעמים², שיש לומר הפירוש בדברים אלה, שע"י ה„כתבים” הרי הוא עצמו נמצא עמנו (ויתר על כן – הוא עצמו כפי שהוא „בשמים”).

וטעם הדבר – שהרי „צדיקים .. דומין לבוראן”³, ולפיכך, כשם שהקב"ה „הכניס את עצמו” כביכול בתורתו – כפירוש הידוע⁴ במאמר חז"ל⁵ „אנא נפשי כתבית יהבית”, שהקב"ה „כתב” ו„נתן” את עצמו „נפשי”) בתורה⁶ – ולכן הרי ע"י התורה „אותי אתם לוקחים”⁷,

עד"ז הוא בצדיקים, ש„הכניסו” את עצמם בעניני התורה שלמדו (ובפרט –

(* יום הסתלקות של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע – ב' ניסן תר"פ. תולדותיו בפרטיות – ראה „חנוך לנער”, ס' התולדות אדמו"ר מהורש"ב (קה"ת תשל"ו. ועוד).

(1) הועתק במכתב זקני אנ"ש – נדפס באגרות קודש אדמו"ר מהור"י נ"ע ח"א ע' קיג.

(2) ראה לקו"ש ח"י ע' 423. חכ"ב ס"ע 185. ועוד.

(3) ב"ר פס"ו, ת. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

(4) ראה לקו"ת שלח מה, סע"ד. אוה"ת יתרו ע' תתקא ואילך.

(5) שבת קה, א (כגירסת הע"י).

(6) ראה תניא פמ"ז.

(7) ל' התנחומא אמור יז. וראה שמו"ר פל"ג, א. שם, ו. תנחומא תרומא ג.

(8) שו"ע חו"מ סר"ג ס"ב. ובסמ"ע שם: שכן דרך ל' שכ"מ שמניח מעזבונו כו'. וראה ביאור הגר"א שם.

(9) או „אני עוזב” דמהני ג"כ (ראה ח"י רעק"א לשו"ע שם. וש"ג). וראה הערה הבאה.

(10) ובפרט שלשון נתינה בודאי מהני ולהעיר שיש דיעות „שאינן ל' מניח משמעות של כלום” (ראה פתחי תשובה שם. וש"ג). כן להעיר שיי"א „דאני עוזב גרע מאני מניח ולא מהני” (הובא בחי' רעק"א שם). – ויל"ע בתרגום לשון „לאז”.

ועפ"ז יש לבאר את דיוק לשון אדמו"ר נ"ע, את ה"כתבים" משא"ר אני לכם" – כי זהו בהתאם לחידוש שלו באופן גילוי תורת החסידות, שההשגה בפנימיות התורה תוכל להיות (לגמרי) מצד כח (שכלו ד) המקבל והלומד, אשר "קח" את הענינים הנלמדים, כדלקמן.

ד. א' מחידושי העיקריים של אדמו"ר נ"ע – יש לומר שהי' זה ייסוד ישיבת תומכי תמימים¹⁸, אשר החידוש שבישיבה זו הוא¹⁹, שנקבע בסדרי הלימוד בישיבה סדר בלימוד החסידות.

מהו החידוש דלימוד החסידות ב"מסגרת" של ישיבה? ענינה של ישיבה הוא – לימוד התורה באופן של דיבוק חברים ופלפול התלמידים וכו', שע"י השקלא וטריא וכו' מלבנים ומבררים את הסוגיא הנלמדת עד שהיא מתבררת ומתבהרת לכל פרטי'.

ועד"ז הנהיג אדמו"ר נ"ע בנוגע ללימוד תורת החסידות, שתורת החסידות תהא נלמדת באופן "ישיבתי", כפי שאמר בעצמו²⁰, שרצונו שלימוד החסידות בישיבה יהי "כלימוד הסוגיות בגליא שבתורה", עד ש"החסידות יבינו כמו שמבינים ענין בנגלה". ולכן קבע את סדר לימוד

החסידות בישיבה²¹ – שהלימוד יהי אגודות אגודות, וכל אגודה תלמד אותו ענין ("סוגיא") בחסידות, כדי שיוכלו להתדבר ביניהם כו' בענין

בפתגמו (שע"י לימוד כתביו "לוקחים" אותו בעצמו, כנ"ל).

ג. החילוק בין ב' הלשונות הנ"ל – "היבית" (נתינה) ו"משא"ר":

ב"נתינה" מודגש שהדבר מגיע אל המקבל מוכח הנותן¹¹ – אין נדרשת שום פעולה מצד המקבל כדי שהמתנה תגיע לידי; משא"כ "משא"ר" פירושו רק נתינת האפשריות שהמקבל יוכל לקבל את הדבר; אבל כדי שהדבר יגיע בפועל לרשותו דרושה (פעולת) לקיחה ע"י המקבל.

וב' אופנים אלה – "נתינה" ו"משא"ר" – מצינו דוגמתם בלימוד התורה¹², כדברי חז"ל¹³, בתחילה נקראת (התורה) על שמו של הקב"ה (בתורת ה' חפצו¹⁴) ולבסוף נקראת על שמו (דהלומד – ובתורתו יהגה¹⁴): כשאדם לומד תורה למיגרס בלבד¹⁵, נקראת התורה "על שמו של הקב"ה", כלומר, היא מתייחסת לנותן התורה; אבל כשלימוד התורה הוא באופן ד"יהגה"¹⁵ (עין התורה¹⁶) אזי היא "נקראת על שמו" של הלומד, דברי התורה נעשים שלו (כיון ש"לקחם" ע"י יגיעתו כו') – "תורה דילי היא"¹⁷.

(11) וכן במחז"ל הנ"ל, "אנא נפשי כתבית היבית" – שהקב"ה "נתן לנו את עצמו כביכול" (תניא שם) – הי"ז ענין שבא מלמעלה ואין בזה תפיסת יד אדם.

(12) משא"כ ב"מתן תורה", כנ"ל הערה הקודמת.

(13) ע"ז יט, א.

(14) תהלים א, ב.

(15) ראה ע"ז שם בהמשך הסוגיא. וראה חדא"ג שם.

(16) ראה רש"י שם.

(17) קידושין לב, ריש ע"ב.

(18) ט"ו אלול תרנ"ז.

(19) גם לגבי הישיבה בליובאוויטש בימי הצ"צ.

(20) נעתק במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר ("התמים" ח"א ע' כג"ד יג, א"ב]. ועוד).

(21) קונטרס עץ החיים שלו פרק כה.

„יתפרנסו“²⁴ – שאפשר יהי' להבינם²⁵ (לא רק באופן ד„גירסא בעלמא“²⁶) – מכל מקום לא ירדו ונמשכו לגמרי עד לשכל האנושי, שיוכל גם הוא יוכל לתפסם.²⁷ הענין נשאר בגדר שכל אלקי שאפשר להשיגו רק ע"י השכל דנפש האלקית (שהוא שכל אלקי של נשמה אלקית, וביכלתו לתפוס את הענינים הרוחניים המתבארים בפנימיות התורה).

[ויש לומר, שמטעם זה²⁸ לאו כל אחד ואחד הי' יכול להשיג ענינים אלה, אלא רק בעלי נשמות גבוהות, ואף גם זאת – רק לאחר שזככו עצמם כדבעי להיות כלים להתגלות הנשמה; משא"כ אלה שאינם „מזוככים“ ואינם בעלי נשמות גבוהות – לא הי' ביכלתם להשיג פנימיות התורה].

וזהו א' הביאורים בדברי הזהר²⁹, שפנימיות התורה „לית תמן לא קשיא כו“ (דלא כבנגלה דתורה):

72 קושיא הרי היא ענין של העלם והסתת, הסתרה וכיסוי על האמת דתורה. ולפיכך: חלק הנגלה דתורה, שירד באופן שהשכל האנושי יוכל

(24) ל' התקו"ז ת"ו בסופו. וראה כסא מלך שם. הקדמת מקדש מלך לזהר. ועוד. – וראה הקדמת הרח"ו לשער ההקדמות שם.

(25) וראה ס' השיחות תורת שלום ע' 185. שיחת י"ט כסלו תרס"ט (נדפסה בתו"ש הוצאת תשמ"ג בסופו).

(26) ל' הכסא מלך שם.

(27) ראה הקדמת הרח"ו שם (בקונטרס הנ"ל ע' 76): אין ספק שהדברים אלו לא יובנו בעיון אנושי חומריי' כו'.

(28) ראה תורת שלום ע' 113.

(29) רע"מ נשא (קכד, ב), הובא ונתבאר באגה"ק סכו". וראה לקו"ש חכ"ה ע' 161, 164.

הנלמד, עד שהענין יהי' ברור אצל הלומדים לכל פרטיו – ע"ז סדר הלימוד בגליא דתורה.

– ואופן כזה בלימוד החסידות יש בו חידוש עיקרי לגבי הזמנים שלפני זה.

ה. בדורות הראשונים הי' חילוק עיקרי בין לימוד נגלה דתורה ללימוד פנימיות התורה:

חלק הנגלה דתורה ניתן באופן כזה, ששכלו האנושי של נברא יוכל לתפוס את סברות ושכל התורה. דאע"פ²² שהתורה היא חכמתו של הקב"ה דלית מחשבה תפיסא בי, הוריד הקב"ה והמשיך את חכמתו ית' באופן שגם השכל האנושי יוכל להשיגה (עד להשגה באופן ש„נקראת על שמו“, „תורתו“ – „תורה דילי' היא“).

משא"כ פנימיות התורה נשאת בגלוי – תורת ה'. בדורות קדומים ביותר תפסו רוב בני ישראל את הענינים הללו באמונה. הי' זה נעלה מכדי שתהי' לשכל הנברא תפיסה בזה [ויש לומר שזהו אחד מפירושי השם „קבלה“ – דבר הבא בקבלה איש מפי איש²³].

ואפילו בדורות הבאים (לאחרי האריז"ל), כשעניני פנימיות התורה נתפרשו באופן שיוכל להתקיים בהם

(22) ראה תניא פ"ד.

(23) וראה בארוכה הקדמת הרח"ו לשער ההקדמות (נדפסה בקונטרס עה"ח – לבעל ההילולא – הוצאת קה"ת הוספה א – ס"ע 74 ואילך).

התלמיד למצוא „אותיות” כו' משל עצמו להסביר את השכל].

ובכך ה' חידושו של אדמו"ר נ"ע, שהוריד והמשיך את עניני פנימיות התורה באופן שההשגה בהם תהי' באותו האופן של ההשגה בנגלה דתורה. דכשם שחלק הנגלה דתורה „גלוי” לשכל האנושי באופן שהאדם מתייגע בו כמו בשכל גשמי – כך ממש יתייגע השכל האנושי בפנימיות התורה.

[וזהו בדוגמת רב הממשיך את השכל העמוק לתלמידו באופן שהתלמיד יוכל אח"כ להתייגע בזה בשכלו הוא ולמצוא אותיות והסברות משל עצמו לבאר את השכל].

וכפי שאנו רואים במאמרי החסידות שלו³¹, שהענינים המבוארים במאמרי נשיאי חב"ד שלפניו – באים במאמרי בהסברים ארוכים כו', ועוד זאת – שהרצאת והסברת הדברים היא בסגנון שהשכל האנושי יכול להסבירו (ב„אותיות” שלו) ולהשיגו, ע"ד שהוא תופס דבר שכל בנגלה דתורה³².

28 ולכן דייק אדמו"ר נ"ע בלשונו „את הכתבים משאיר אני לכם” – כי זהו א' מחידושי ה„כתבים” דידו', ששכלו האנושי של האדם יכול „לקחתם”, עד שיהיו „תורתו” – נקראת על שמו'.

(31) ראה אודות מאמרי אדמו"ר נ"ע – לקו"ד ח"ב רצה, סע"ב ואילן. וראה גם לקו"ש ח"ז ע' 209.

(32) וידוע הפתגם של חסידים הראשונים שכ"ק אדמו"ר נ"ע הוא „הרמב"ם דתורת החסידות” (לקו"ד שם רצו, א. וראה ס' השיחות תש"א ע' 160).

לתפסו, יש בו קושיות [דהיינו שהקושיות הן חלק מהתורה גופא. וכמו שנתבאר כמה פעמים הראי' לדבר: גם הלומד קושיא בתורה בלבד חייב לברך לפני' ברכת התורה], כי בשכל אנושי אי אפשר שיקלט ויתקבל מיד שכל התורה (חכמתו ית'). בתחילה יש בשכל אנושי קושיות כו', עד שהלומד מזכך את שכלו ועומד על אמיתיות התורה.

משא"כ פנימיות התורה, שלא ירדה ונתלכשה בשכל אנושי, אלא רק בשכל דנפש האלקית – ובנפש האלקית הרי התורה „מאירה” – הנה „לית תמן לא קשיא כו'”.

ו. יתר על כן:

ידוע³⁰, שהחידוש של רבינו הזקן בתורת חסידות חב"ד (ובפרט לאחר גאולתו בי"ט כסלו) ה' בכך שהלביש את עניני פנימיות התורה בשכל (חב"ד), באופן אשר „הכל – אפילו שאינם מזוככים” („חוצה") – יוכלו להבינם בשכלם האנושי.

אבל אעפ"כ, עדיין לא ה' זה באותו האופן דהשגת נגלה דתורה – שכן לא ה' ביכולת השכל האנושי מצד עצמו להגיע לידי השגה גמורה בפנימיות התורה; ואין זאת אלא שכאשר הוסבר לו ענין בפנימיות התורה, ה' הדבר יכול להתקבל אצלו.

[ובדוגמת רב הלומד עם תלמידו שכל עמוק, מסוג שאי אפשר כלל שהתלמיד מצד עצמו ישיגו, אשר אפילו לאחר שהרב מסבירו לתלמיד והדבר מתקבל אצלו, אין ביכולת

(30) ראה בארוכה תו"ש שבעה ערה 28. ובכ"מ.

ז. ומזה יש הוראה אלינו:

יש מי שלומדים פנימיות התורה, אלא שחוששים לשאול שאלה כאשר אינם מבינים את הדבר הנלמד. באמרם: כיצד אפשר להקשות על ענין בפנימיות התורה? הרי „לית תמן לא קשיא כו“! אמנם הוא, הלומד, אינו מבין, אבל די לו בזה שמאמין הוא באמונה שלימה שכל הכתוב בפנימיות התורה הוא אמת.

על כך באה ההוראה והמענה, שאדמו"ר נ"ע פתח את הדרך, שדברי חסידות יוכלו להתפס ע"י השכל האנושי באופן של נגלה דתורה, דהיינו בלימוד בעיון ומתוך שקלא וטריא וכו'. ואם אין מבינים ענין מסוים – הרי „לא הביישן למד“³³ וצריך לשאול וכו'.

– מובן ופשוט, שאפילו כשאין מבינים ענין בתורה (גם בנגלה דתורה), צריך ומוכרח להיות „נעשה קודם לנשמע“, ואסור שיהי' ספק באמיתת

הדבר³⁴; אבל לאידך גיסא, אי אפשר לצאת ידי חובת הבנת התורה ע"י קבלת עול. הבנת ענין על בוריו פירושה – שהאדם משיג בשכלו הוא כיצד הקושיא מיושבת (גם בפנימיות התורה).

ולמוד פנימיות התורה – שנתגלתה בדורות הללו בתורת חסידות חב"ד – באופן דהבנה והשגה שלימה (ע"ד ההשגה דנגלה דתורה), נעשה הכנה קרובה ל„אותו הזמן“³⁵, כש„יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כפי כח האדם שנאמר³⁶ כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים“.

(משיחת כ"ף מרחשון תשמ"ו)

34 וניכר גם באופן ובסגנון קושייתו, שאין בזה שום תנועה של עזות פנים ח"ו. כי מכיר שהחסרון הוא רק מצדו, „אם הוא ריק – מכס הוא“ (ירושלמי פאה פ"א ה"א. שביעית פ"א ה"ה).

35 רמב"ם בסיום וחותם ספרו.

36 ישעי' יא, ט.

33 אבות פ"ב מ"ה.

